

Lietuvos laikraštis leidžiamas lenkų kalba Vilniuje¹

Konstancija Skirmunt

„Kurjer Litewski“ Nr. 24
1907 m. sausio 31 d. - vasario 13 d.

Valstybinis laikraštis, kuris būtų skirtas dviems pagrindiniams šalies nacionaliniams elementams, t.y. lietuviškas laikraštis leidžiamas lenkų kalba, yra ne tik gražus ir pageidaujamas dalykas, bet iš tikrųjų ir būtinas. Atėjo laikas mums sustabdyti šią konfliktinę tylą ir nežiūrėti vieniems į kitus šaltu žvilgsniu iš dviejų uždarytų stovyklų!...

Šios stovyklos turėtų būti pakeistos į du nacionalinius laužus, kurie didžiuotųsi be jokio uždelsimo, nors kiekvienas skirtingai su savo skiriamaisiais požymiais. Šie laužai turėtų būti pasirengę savo kaimyninį brolių sutikti degant maloniai besiskleidžiančiai liepsnai, kaip tai numato ne tik senai žinomas lietuviškas ir lenkiškas svetingumas, bet ir broliškos tradicijos. Visgi dar iki šiol stovi stovyklos, o iš savo, neseniai uždegto laužo jaunoji Lietuva semiasi energijos.

Patriotinis lietuviškas laikraštis, leidžiamas lenkų kalba Vilniuje, gali stipriai prisidėti prie teigiamo darbo šalies labui ir nacionalinio susitarimo, o taip pat ir prie greito bendros kultūros formavimo, su sąlyga, kad jo vadovai bus protingi, ramūs, geri, o svarbiausia, nepartiniai žmonės. Ar žmonės su tokiu apibūdinimu šiandien galima pas mus lengvai rasti? Toli gražu ne. Abi stovyklos tapo daugiau ar mažiau šovinistinės. Tačiau Mečislovo Davainio Silvestraičio* ir Donato Malinausko* mintys yra sveikos, todėl anksčiau ar vėliau jas įgyvendinti bus reikalaujama.

Nors laikraštis dar neleidžiamas, nors žmonėms, gyvenantiems šalyje, sunku žinoti kaip gali susiklostyti panašaus pobūdžio leidinio ateitis Vilniuje, galima pasvajoti apie naują dalyvį tarp šalies laikraščių ir apie galimą naują reiškinių mūsų bendrame kultūriniame gyvenime.

¹ Išversta iš: Futurus [Skirmuntt, Konstancja] (1907). „Czasopismo litewskie w języku polskim w Wilnie“, *Kartki polityczne ze spraw krajowych poruszonych w prasie wileńskiej 1905—7 r. Przedruki z „Kurjera Litewskiego“ i „Vilniaus Žinios“*. Warszawa: Druk. i lit. Jana Cotty, Kapucyńska 7: 65—68.

Mano nuomone, Vilniuje lenkų kalba leidžiamas Lietuvos laikraštis, visų pirma, vertimo, santraukų, išimčių arba bandymų pavidalu turi pateikti viską, kas Lietuvos spaudoje pasirodo teigiama ir sveika. Iki šiol mes dar nesupratome vieni kitų. Šalyje yra leidžiama beveik dešimtis lietuviškų laikraščių, kurie iš tikrųjų išsilavinusiems ir lenkų kalba kalbantiems žmonėms yra svetimas balsas bei užversta knyga.

Šis faktas Lietuvos nacionalistams ir nenacionalistams yra nemalonus, bet jis yra teisingas. Susipažinimas su Lietuvos mintimi ir su tautos jausmu iš laikraščio, kuris būtų leidžiamas lenkų kalba, leistų lėtai pakeisti šią svetimybę į artumą ir sukelti ryškesnių protų norą susipažinti su šiais raštais. Dabar, kai kiekvienas išsilavinęs lietuvis kalba ir rašo lenkų kalba, tai yra labai svarbus žingsnis, nes lenkai pradės pažinti ir vertinti lietuvių kalbą.

Jeigu Vilniuje lenkų kalba leidžiamas Lietuvos laikraštis tiksliai atspindės lietuvių tautos dvasią ir padės jam plėtoti savo pačių tvarią kultūrą, tai jis tikrai stovės ant plataus ir puikaus pagrindo, ant kurio stovi didžioji dauguma šios tautos, o iš esmės ir beveik visa tauta - ant nuoširdaus krikščioniško ir katalikiško pagrindo. Ant šio pagrindo nacionalinė idėja gali statyti aukščiausius tautos laisvės ir politinio išsivystymo pastatus, kadangi krikščionybė visuomet buvo gyvas šaltinis tam, kad pasiekti geresnes individualias ir nacionalines laisves.

Pereinu prie konkretaus šio straipsnio tikslo. Jeigu naujam Lietuvos laikraščiui lenkų kalba Vilniuje aukštai danguje švies kelrodė dviejų tautų susitaikymo žvaigždė, jei ši mintis, kurią lengviau išreikšti idealu, o ne praktiniu politinio gyvenimo pavidalu, nes tai sunku ir sudėtinga, tačiau įmanoma ir būtina, taps šio laikraščio siela - tik tada jauna nacionalinė Lietuva jame atsivers. Prie jo plėtros prisidės mūsų krašto senosios kultūros elementas, prisidės vienas kitas Lietuvos bajoras, kuris Lietuvos tėvynei linki tik gero ir, kuris širdyje paveldėjo bei amžiams pakėlė amžiną ryšio su savo senosios tautos siela kibirkštį.

Mes turime teisę ir pareigą reikalauti šių tikslų ir šios nuotaikos iš lenkų kalba Vilniuje leidžiamo Lietuvos laikraščio.